

KONTROLLIARUANNE

nr OSIV-2-6/06/24
26.04.2006

Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja
Viru Teedevalitsuse raamatupidamise korraldus ning
tehingute seaduslikkus

Tallinn
2006

Kokkuvõte

Riigikontroll auditeeris koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseauditi osakonnaga Maanteeameti, tema kohaliku asutuse Põhja Regionaalse Maanteeameti ja tema hallatava riigiasutuse Viru Teedevalitsuse majandustegevust eesmärgiga anda hinnang finantsjuhtimise, raamatupidamisarvestuse korralduse, majandustehingute seaduslikkuse ja sisekontrollisüsteemi toimimise kohta.

Nende kolme asutuse valduses oli 2004. a lõpus riigivara maksumuses 2,4 miljardit krooni ja nende aasta tegevuskulud olid 457 miljonit krooni, s.t nende valduses oli 49 protsenti Maanteeameti ja tema allasutuste varadest ning nende arvele langes 49 protsenti tegevuskuludest.

Olulisemad tähelepanekud ja järeldused

- Auditeeritud asutuste raamatupidamisarvestuse korraldus ja majandustehingud olid olulises osas kooskõlas raamatupidamise seaduse, riigi raamatupidamise üldeeskirja ja hea raamatupidamistava nõuetega. Olulisi vigu ei tuvastatud ka palkade määramisel ja maksmisel.
- Auditeeritud perioodil oli raamatupidamise korralduse tase Maanteeameti ja ameti allasutustes ebahühtlane. Näiteks toimus asutustes erinevatel põhimõtetel samasisuliste tulude ja kulude kajastamine ning lõpetamata ehitiste arvestus, kusjuures viimasel juhul peeti Maanteeameti arvestust üldeeskirja kohaselt, allasutustes aga mitte; Põhja-Regionaalses Maanteeameti esines vigu käibemaksuarvestuses, samas kui Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuses oli arvestus korrektne jms. Maanteeamet selgitas erinevusi allasutuste raamatupidamises sellega, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil puuduvad vastavad juhised ja ametil puudub nende andmiseks volitusnorm; ühtsed reeglid selles osas kehtestati alates 2006. aastast.
- Maanteeameti ja ameti allasutuste 2005. a eelarved ei kajastanud nende kõiki majandustegevusest planeeritavaid tulusid ning nendest katta kavandatud kulusid. Auditeeritud asutuste eelarvetesse oli planeeritud majandustegevusest laekuvaid tulusid 1 miljon krooni, kuid ainult 2005. a esimese kaheksa kuuga oli tulud laekunud 10,9 miljoni krooni suuruses summas. Ameti selgituste kohaselt kajastati kuni 2006. aastani allasutuste eelarvetes tuludena majandustegevusest vaid tulud ja nende saamiseks kavandatud kulude vahe, alates 2006. aastast näidatakse eelarvetes tulud ja kulud nende kogu mahus.
- Ameti allasutused polnud riigivara kasutada andmisel alati järginud riigivaraseaduse nõuet püüda neist tehingutest saada riigile võimalikult suurt kasu. Ameti selgitused, et nii on talitatud, kuna on soovitud tagada riigi vara säilimine ja seisundi parandamine ilma riigipoolsete kulutusteta, ei ole veenvad.
- Piisavat tähelepanu polnud pööratud hankemenetluste ettevalmistamisele, asutuste hangete aasta-plaanid hõlmasid vaid Euroopa Liidu fondidest kaasrahastatavaid hankeid. Hangete planeerimise ja hankemenetluse käigus tehtud vigade tõttu olid mitmed hankemenetlused ebaõnnestunud ning mitmete hangete objektid ja maksumus hanke käigus oluliselt muutunud. Ameti selgituste kohaselt on ebaõnnestumiste peamiseks põhjuseks ostjate otsustusõigust liialt piirav regulatsioon riigihangete seaduses.
- Maanteeameti siseauditi osakonna tegevus ei vastanud rahvusvahelistele siseauditi standarditele. Siseaudit ei ole suutnud anda Maanteeameti juhtidele vajalikku infot allasutuste raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse korralduse ning varaga tehtavate tehingute kohta.
- Amet ei pea oma kohuseks hinnata Põhja Regionaalse Maanteeameti ja teedevalitsuste raamatupidamise korraldust, finantsaruandluse usaldusväärsust ja riigivaraga tehtavaid tehinguid. Amet käsitleb oma allasutusi nende valdkondade korraldamisel ametist sõltumatuna, olles seisukohal, et neis valdkondades ei pea amet allasutuste tegevusse sekkuma ega tohigi seda teha. Ameti põhi-määruses sätestatud kohustus koordineerida allasutuste raamatupidamist ja sellealast aruandlust ei

hõlmavat allasutuste vastava tegevuse hindamise kohustust ja puuduste tuvastamisel nende suhtes meetmete rakendamist. Ameti arvates on see Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ülesanne. Maanteeameti selgituse kohaselt on amet allasutuste töötajaile korraldanud piisavalt õppusi ning andnud üldise iseloomuga soovitusi kulude ja tulude planeerimise, raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse, riigivara arvestamise ja sellega tehtavate tehingute korralduse kohta.

Auditeeritud asutused arvestasid juba auditi ajal paljusid audiitorite märkusi ja rakendasid abinõusid tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks.

Audiitorite arvates on auditis märgitud puuduste üheks olulisemaks põhjuseks selgusetus, kas ja mil määral peab Maanteeamet kontrollima oma allasutuste raamatupidamisarvestust ja -aruandlust ning nende halduses oleva varaga tehtavaid tehinguid.

Peamised ettepanekud

Majandus- ja kommunikatsiooniministrile

- Sätestada Maanteeameti põhimääruses ameti kohustus kontrollida allasutuste raamatupidamisarvestuse ja -aruandluse korraldust ja õigsust ning kohustus rakendada abinõud selles osas tuvastatavate puuduste kõrvaldamiseks.
- Nõuda Maanteeametilt ja tema allasutustelt, et nad kajastaksid oma aastaeelarvetes täies mahus prognoositavaid laekumisi omatuluna (tulu teenuste ja kaupade müügist ning tehtavatest töödest) ning nendega seonduvaid kulusid.

Maanteeameti peadirektorile

- Jälgida allasutuste eelarvekavandite kooskõlastamisel, et neis oleks asutuste omatulud ja nende saamiseks tehtavad kulutused planeeritud kogu tegelikult kavandatud mahus.
- Kaaluda Maanteeameti ja ameti allasutuste raamatupidamise täieliku või osalise koondamise võimalusi, et vähendada ja lihtsustada allasutuste tööd ning luua Maanteeametile täiendavad võimalused allasutuste raamatupidamise ja sellealase aruandluse koordineerimiseks.
- Anda allasutustele korraldus teha riigivara üürijatele ettepanek üle vaadata varem sõlmitud üüri- lepingud eesmärgiga suurendada üüri konkreetses piirkonnas analoogse vara kasutamise eest tavapäraselt makstava tasemeni ning informeerida ametit selleks rakendatud meetmetest ja nende tulemustest.
- Tagada Maanteeameti siseauditi osakonna tegevuse vastavus rahvusvahelistele siseauditi standarditele, täidesaatva riigivõimu asutuste siseauditi üldeeskirjale ning siseauditi heale tavale.

***

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium teatas, et alates 2006. aastast on ministeerium kohustanud Maanteeametit kehtestama oma raamatupidamise ja hallatavate teedevalitsuste raamatupidamise ühtse sise-eeskirjaga täiendavad arvestuse ja aruandluse nõuded. Samuti kaalutakse edaspidi võimalust korraldada Maanteeameti ja tema allasutuste raamatupidamist tsentraliseeritult. Edaspidises tegevuses arvestatakse ettepanekut kõigi omatulude ja nende jaoks vajalike kulude kajastamise kohta.

Maanteeameti peadirektor nõustus enamikuga talle tehtud ettepanekuist. Ta kordas oma vastuses juba auditi ajal esitatud seisukohta, et ametil puudus auditeeritud perioodil õigus ja kohustus ühtlustada oma süsteemi asutustes samasisuliste tehingute raamatupidamisarvestust. Peadirektor teatas, et alates 2006. aastast on seoses majandus- ja kommunikatsiooniministri vastava otsusega olukord selles osas normaliseerunud. Asutuste raamatupidamise koondamist organisatsiooni praeguses arenguetaapis

ei pidanud ta otstarbekaks. Peadirektor teatas, et on pidanud oma kohuseks Põhja Regionaalse Maanteeameti ja teedevalitsuste finantsjuhtimise ja riigivaraga tehtavate tehingute hindamist.

Kontrolliaruandele on lisatud majandus- ja kommunikatsiooniministri, Maanteeameti peadirektori, Põhja Regionaalse Maanteeameti direktori kt ja Viru Teedevalitsuse juhataja vastuste täistekstid.

Sisukord

SISSEJUHATUS	6
Ülevaade auditeeritud asutustest	6
Auditi korraldus	7
1. RAAMATUPIDAMISARVESTUS JA SISEKONTROLLISÜSTEEM	8
1.1. Raamatupidamise üldine korraldus	8
1.2. Põhivara arvestus.....	9
1.3. Lõpetamata ehituse kulude kirjendamine tegevuskuludena.....	11
1.4. Sarnaste tulude erinev kajastamine	11
1.5. Vead käibemaksu arvestamisel.....	12
1.6. Vead kulutuste erisoodustusena käsitlemisel.....	14
1.7. Puudulik dokumentatsioon krediitkaartidega tehtud maksete kohta.....	14
1.8. Kontroll arvete ja viiviste tasumise üle	15
1.9. Personalikulud.....	15
1.10. Töölepingu seaduse nõuete eiramine.....	17
2. MAJANDUSTEHINGUTE SEADUSLIKKUS JA FINANTSJUHTIMINE	18
2.1. Majandustegevusest saadavate tulude (omatulude) ja nende saamiseks vajalike kulude planeerimine	18
2.2. Hoonete ja ruumide ebasoodsatel tingimustel kasutada andmine.....	19
2.3. Sõiduautode rendilepingute sõlmimine	20
2.4. Riigihangete korraldus	20
3. MAANTEEAMETI SISEAUDITI OSAKONNA TEGEVUSE KORRALDUS	22
LISA. KASUTATUD NORMATIIVAKTID	24
MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUMI KANTSLERI, MAANTEEAMETI PEADIREKTORI, PÕHJA REGIONAALSE MAANTEEAMETI DIREKTORI KOHusetÄITJA JA VIRU TEEDEVALITSUSE JUHATAJA VASTUSED	25

Sissejuhatus

Auditi eesmärk: anda hinnang Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuse raamatupidamisarvestuse korraldusele, olulisemate majandustehingute seaduslikkusele, asutuste finantsjuhtimisele ning Maanteeameti siseauditi osakonna tegevusele.

Auditeeritud asutused: Maanteeamet, Põhja Regionaalne Maanteeamet ja Viru Teedevalitsus.

Auditeeritud periood: 01.01.2005–31.08.2005.

Auditirühma liikmed: Riigikontrolli vanemaudiitor Inga Häkkinen ja audiitor Jaana Tõnisson; Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseauditi osakonna juhataja Meeli Õismaa ning siseaudiitorid Kersti Kaseniit ja Aade Saade.

Ülevaade auditeeritud asutustest

Maanteeamet on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus.

Ametil on kuus allasutust: ameti kohaliku asutusena töötav Põhja Regionaalne Maanteeamet (edaspidi ka Põhja RMA) ja viis hallatavat riigiasutust: Kagu, Pärnu, Saarte, Tartu ja Viru teedevalitsus.

Asutuste valikul auditeerimiseks lähtuti summade olulisusest Maanteeameti ja tema allasutuste (edaspidi ka Maanteeameti süsteem) finantsaruannetes ja koondbilansis (vt tabel 1).

Tabel 1. Bilanss ja tulemiaruanne 31.12.2004. a seisuga (kroonides)

	Maanteeamet	Viru Teedevalitsus	Põhja Regionaalne Maanteeamet	Maanteeamet koos kõigi allasutustega (konsolideerimata)	Auditeeritud asutuste osa Maanteeameti süsteemis (%)
Varad	284 756 742	751 338 741	1 371 381 562	4 893 124 228	49
Tegevustulud	3 611 786	12 107 202	5 700 304	48 417 821	44
Tegevuskulud	126 873 132	124 570 937	205 482 471	939 919 439	49

Allikas: Aruandekohustuslaste majandusaasta aruannete konsolideerimise süsteem

Maanteeametit juhib peadirektor, kelle nimetab ametisse ja vabastab ametist majandus- ja kommunikatsiooniminister kantsleri ettepanekul. Ministeeriumi tööjaotuse kohaselt kuulub Maanteeameti tegevuse koordineerimine ja korraldamine ministeeriumi kantsleri teenistusülesannete hulka. Minister nimetab ametisse ja vabastab ametist ka Põhja Regionaalse Maanteeameti direktori ja teedevalitsuste juhatajad, lähtudes Maanteeameti peadirektori ja ministeeriumi kantsleri ettepanekust.

Maanteeameti põhiülesanded on järgmised:

- teehoiu korraldamine ja tingimuste loomine ohutuks liiklemiseks riigimaanteedel;
- riikliku järelevalve teostamine ameti tegevusvaldkonda reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete täitmise üle ja vajaduse korral riikliku sunni rakendamine;
- osalemine oma tegevusvaldkonda puudutavate õigusaktide väljatöötamisel ning ettepanekute tegemine nende muutmiseks ja täiendamiseks, sh eestikeelse terminoloogia täiustamine;
- osalemine oma tegevusvaldkonnaga seotud poliitika, strateegiate ja arengukavade väljatöötamisel; oma tegevusvaldkonnaga seotud projektide ettevalmistamine ja elluviimine, sh osalemine rahvusvaheliste projektide ettevalmistamisel ja korraldamisel.

Analoogsed ülesanded on kirjas ka Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuse põhimäärustes.

Ameti põhiülesannete täitmiseks on ameti põhimääruses ühe tegevusena sätestatud tema kohalike asutuste ja hallatavate riigiasutuste töö korraldamine ja koordineerimine.

Auditi korraldus

Audit korraldati Riigikontrolli ning Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseauditi osakonna koostöona. Auditi toimingud sooritati 2005. a teisel poolaastal.

Auditeeritud perioodiks valiti aasta esimesed kaheksa kuud, sest auditi alustamisel olid auditeeritud asutustes selle perioodi dokumendid korrastatud.

Audit tugines peamiselt algdokumentatsiooni kontrollile ja analüütilistele protseduuridele ning asjaomaste isikute kirjalikele ja suulistele selgitustele.

Auditi põhiküsimused olid järgmised:

- Kas arvestus vastab raamatupidamise seaduse, riigi raamatupidamise üldeeskirja ja hea raamatupidamistava nõuetele?
- Kas raamatupidamisarvestuses näidatud varad, nii käibe- kui ka põhivarad, eksisteerivad tegelikult ning kas varad on vajalikud asutuse põhitegevuseks ja eesmärkide saavutamiseks? Kas varadega tehtud tehingud on seaduslikud?
- Kas kulud on tehtud kinnitatud eelarve piires? Kas tehtud kulutused on seotud asutuse tegevusega ja on põhjendatud?
- Kas kõik majandustehingud on dokumenteeritud? Kas arvestusregistrites on näidatud kõikehõlmavalt teenuste osutamisest ja muudest allikatest saadaolevad tulud?
- Kas palkade määramisel on lähtutud õigusaktidest ja palka makstud õigete eelarvevahendite arvelt?
- Kas ja kuidas on korraldatud riigihanked kaupade ja teenuste ostmisel? Kas hankelepingud on sõlmitud lähtuvalt riigihanke tingimustest? Kas riigihanke korras ostetud kaubad, tööd ja teenused vastavad sõlmitud hankelepingutele?

Audit sooritati kooskõlas INTOSAI¹ auditistandarditega.

---

¹ *International Organisation of Supreme Audit Institutions* – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

1. Raamatupidamisarvestus ja sisekontrollisüsteem

1.1. Raamatupidamise üldine korraldus

Maanteeamet ja tema allasutused on kõik Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi iseseisvad riigiraamatupidamisüksused. Raamatupidamise korraldamise ja kasutatavate arvestuspõhimõtete eest Maanteeameti allasutustes vastutavad nende asutuste juhid ja finantsosakondade juhatajad. Kõikidel auditeeritud asutustel oli 2005. aastal raamatupidamise sise-eeskiri.

Maanteeameti ja ameti allasutuste raamatupidamise üldise korralduse kohta 2005. aastal tehti auditi tulemusel järgmised tähelepanekud:

- Auditeeritud asutuste raamatupidamisarvestuse korraldus ja majandustehingud olid olulises osas kooskõlas kehtivate õigusaktidega.
- Auditeeritud perioodiks polnud Maanteeamet oma allasutustele kehtestanud omapoolseid täiendavaid reegleid / andnud konkreetseid suuniseid finantsarvestuse ja raamatupidamise korraldamiseks. Amet piirdus allasutuste töötajatele koolituste korraldamisega ja üldiselooga suuniste andmisega, hindamata õigusaktidega kehtestatud reeglite järgimist allasutustes. Amet käsitleb oma allasutusi nende valdkondade korraldamisel ametist sõltumatusena, olles seisukohal, et 2005. aastal ei pidanud ta selles osas allasutuste tegevusse sekkuma ega tohtinudki seda teha. Ameti põhimääruses sätestatud kohustus koordineerida allasutuste raamatupidamist ja sellealast aruandlust ei tähendavat kohustust hinnata allasutuste vastavat tegevust ja rakendada puuduste tuvastamisel nende suhtes meetmeid. Ameti arvates on see Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ülesanne.
- Samasisulisi tehinguid kajastati erinevates asutustes erinevalt. Näiteks toimus asutustes erinevatel põhimõtetel samasisuliste tulude ja kulude kajastamine ning lõpetamata ehitiste arvestus, kusjuures viimasel juhul peeti Maanteeameti arvestust üldeeskirja kohaselt, allasutustes aga mitte; Põhja Regionaalses Maanteeameti esines vigu käibemaksuarvestuses, samas kui Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuses oli arvestus korrektne jms.
- Maanteeameti siseauditi osakond ei ole ameti allasutuste finantsarvestust ja -aruandlust sisuliselt kontrollinud, ameti põhimäärus osakonna vastavat kohustust sõnaselgelt ei sätesta.

Audiitorite arvates on auditis märgitud puuduste üheks põhjuseks selgusetus, kas ja mil määral pidi Maanteeamet suunama oma allasutuste raamatupidamisarvestust ja -aruandlust ning nende halduses oleva varaga tehtavaid tehinguid ning kas ta pidi ja peab allasutuste vastavat tegevust ka kontrollima ning rakendama omapoolseid meetmeid kontrollimistel tuvastatud puuduste likvideerimiseks.

Riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt peab raamatupidamisarvestust oma valitsemis- või haldusala ulatuses korraldama ministeerium, kehtestades vastavad reeglid raamatupidamise sise-eeskirjas. Sise-eeskirjas peab ministeerium jagama ka vastutuse riigiraamatupidamiskohustuslase ja selle iseseisvat raamatupidamist pidavate üksuste vahel.² 2005. aastal polnud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium seda teinud. 2005. a oktoobris kehtestas minister valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirja ja 2006. a jaanuaris kohustas Maanteeameti peadirektor ametit, teedevalitsusi ning Põhja Regionaalsel Maanteeameti seda kasutama. Kuid ei sise-eeskiri ega ameti peadirektori käskkiri selle rakendamise kohta ei näe ette ameti kohustust selle eeskirja täitmist kontrollida ja tagada selle järgimine allasutustes.

---

² Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 12 lg 5, 6

Ettepanekud Majandus- ja kommunikatsiooniministrile

- Sätestada valitsemisalale kehtestatud raamatupidamise sise-eeskirjas, kuidas jaguneb vastutus ministeeriumi ja tema iseseisvate raamatupidamisüksuste vahel sise-eeskirja järgimise eest. See looks vajaliku selguse ka selles osas, kuidas jaguneb vastutus Maanteeameti ja tema allasutuste vahel.

Maanteeameti peadirektorile

- Kaaluda Maanteeameti ja ameti allasutuste raamatupidamise täieliku või osalise koondamise võimalusi. See vähendaks ja lihtsustaks allasutuste raamatupidamist ja looks ametile senisest paremad võimalused teehoiukulude eelarve täitmise jälgimiseks.

1.2. Põhivara arvestus

Vead põhivara arvelevõtmisel

Riigimaanteede liigi kehtestab ning tee riigimaanteede nimekirja kandmise ja sellest väljaarvamise otsustab majandus- ja kommunikatsiooniminister.³

Põhja Regionaalne Maanteeamet oli Paldiski Linnavalitsuselt ja Jõelähtme Vallavalitsuselt üle võtnud kohalikud teed ning need raamatupidamises arvele võtnud mitu kuud enne majandus- ja kommunikatsiooniministri otsust nende teede riigi omandisse võtmise ja riigimaanteede nimekirja lisamise kohta.

Maanteeameti selgituste kohaselt oli varasem arvelevõtmine tingitud asjaolust, et teeregistris tehakse muudatusi vaid kord aastas. Audiitorid on seisukohal, et riigile vara omandamise ja sellega riigile kaasnevate kohustuste võtmise otsuse peab tegema riigivara valitseja ning enne tema otsuse vormistamist ei tohiks riigiasutused neile kohustusi kaasa toovat vara teistelt isikutelt üle võtta. Teede riigimaanteede nimekirja võtmise otsused tehakse siis, kui selleks on vajadus.

Vead põhivara soetuste ja parenduste kajastamisel

Raamatupidamise üldeeskiri nõuab hoonete renoveerimistöde maksumuse kajastamist põhivara parendustena.⁴

Põhja Regionaalses Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuses olid põhivara parendused arvestatud perioodikulude hulka. Kokku oli tegevuskuludesse kantud hoonete renoveerimise ja ehitustööde maksumus Viru Teedevalitsuses 383 730 krooni ja Põhja Regionaalses Maanteeameti 447 542 krooni.

Maanteeameti kulutused viie teeilmajaama ja nende litsentside ostmiseks summas 933 132 krooni olid kajastatud perioodikuluna. Riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt tulnuks need põhivarana arvele võtta ja kuludesse kanda vara kasuliku eluea jooksul.⁵ Ka oli Maanteeamet võtnud arvele telefoniaama, kuid ei olnud soetusmaksumusele lisanud paigaldamiskulusid.⁶

Eelnimetatud vead parandati auditi ajal.

---

³ Teeseadus, § 5 lg 3

⁴ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 43 lg 1

⁵ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 41 lg 1

⁶ Seda nõuab riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 41 lg 4

Vara andmete erinevused riigivara registris ja asutustes

Vabariigi Valitsuse kehtestatud korra kohaselt peab riigivara registrisse andmete esitaja teatama registripidajale andmed riigivara kohta viie tööpäeva jooksul pärast selle vara soetamist või andmete muutumist.⁷ Kuna seda nõuet ei olnud järgitud, erinesid riigivara registri andmed kohati Maanteeameti asutuste raamatupidamisandmetest.

Kõigis auditeeritud asutustes oli osa põhivara riigivara registrisse kandmata. Näiteks:

- Maanteeameti oli riigivara registrisse kandmata põhivara kogumaksumuses 1 645 585 krooni. Põhja Regionaalse Maanteeameti põhivara soetusmaksumus oli riigivara registris 31 273 852 krooni võrra väiksem kui ameti põhivaranimekirjas (erinevused kokku kuue objekti osas). Viru Teedevalitsus ei olnud kandnud riigivara registrisse autogreiderit soetusmaksumusega 53 980 krooni ja ekskavaatorit soetusmaksumusega 55 170 krooni.
- Põhja Regionaalsel Maanteeametil ei olnud põhivara, mille olemasolu kajastas register, näiteks veoauto soetusmaksumusega 155 850 krooni ja ratastraktor soetusmaksumusega 98 515 krooni.
- Riigivara registri andmetel olid Põhja Regionaalses Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuses arvel 16 karjääri kogumaksumusega 9 779 108 krooni. Karjäärid olid ka mõlema asutuse põhivara nimekirjas, kus nad olid arvel nullmaksumusega.

Maanteeameti selgituste kohaselt on nad täpsustanud seoses põhivara ümberhindlusega riigivara maksumusi ning praegu on Maanteeameti materjalid riigivara registrisse täpsustuste tegemiseks ette valmistatud ja vastavad taotlused Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile esitamisel.

Vead vara ja sihtfinantseerimise kulumi arvestamisel

- Maanteeameti raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt amortiseeritakse põhivara igal kuul.

Viru Teedevalitsuses arvestati maanteede kulumit 2005. a I–III kvartalis proportsionaalselt, võttes aluseks 2004. a kulumi. 2005. a esimesel poolaastal arvestati teede kulumit 26 073 125 krooni. 31.12.2004. a andis Maanteeamet Viru Teedevalitsusele üle maanteid soetusmaksumusega 300 870 408 krooni, millelt 2004. a kulumit ei arvestatud. Sellest tulenevalt olid 2005. a I–III kvartali kulumi arvestamise baasandmed valed, mistõttu 2005. a 6 kuuga oli arvestamata teede kulumit summas 7 521 760 krooni.

- Riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt amortiseeritakse sihtfinantseerimine tuluks põhivara kasuliku eluea jooksul, järgides tulude ja kulude vastavuse printsiipi.⁸

Viru Teedevalitsuses oli 2004. a detsembris amortiseeritud soetatud põhivara sihtfinantseerimist tuluks 2005. a I ja II kvartalis summas 5 612 820 krooni, samas ei olnud nende põhivara amortiseeritud osa kulusse kantud. Seega ei vastanud sihtfinantseerimise teel soetatud põhivara jääkmaksumus aruandeperioodi lõpuks sihtfinantseerimise jääkmaksumusele ja sellest tulenevalt ei kajastanud asutuse raamatupidamise andmed aruandeperioodi vältel objektiivselt asutuse finantsseisundit. Sihtfinantseerimise tuluks amortiseerimisel ei ole järgitud tulude ja kulude vastavuse põhimõtet.

Auditeeritu selgitusel korrigeeriti aruandeaasta lõpus kulumi arvestust ning see viidi vastavusse raamatupidamise üldeeskirja nõuetega.

---

⁷ Riigivaraseadus, § 3; Vabariigi Valitsuse 1.08.1995. a määrus nr 284 "Riigivara registrisse andmete esitamise, kannete muutmise või kustutamise, andmete väljastamise ja riigivara registrist väljaarvamise ajutine kord", p 5 ja 6

⁸ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 27 lg 2

1.3. Lõpetamata ehituse kulude kirjendamine tegevuskuludena

Maanteeametis ja tema allasutustes kasutati maanteede remondi ja ehitusega seonduvate kulude arvestamiseks erinevaid põhimõtteid, mille tulemusena ei andnud raamatupidamisandmed aruandeperioodil objektiivset ülevaadet asutuse tegelikest kuludest. Näiteks:

- Maanteeameti finantseeritavaid maanteede ja rajatiste ehitus- ja rekonstrueerimistöid kui investeeringuid kajastati lõpetama ehituse kontol ning kanti sealt siirena otse üle allasutuste põhivara kontole “Teed soetusmaksumuses”.
- Viru Teedevalitsuses olid tehtud kõik teede remondi ja ehitusega seonduvad kulud konto “Korrashoiuteenused” kaudu, olenemata sellest, kas tegu oli ehituse, geoloogiliste uuringute, projekteerimise või õigusabikuludega, ning kantud bilansivälisele kogumiskontole. Kogumiskontolt kanti aasta lõpus sinna kogutud summa kulude vähendamise teel maanteede maksumuse hulka või lõpetamata ehituse kontole.
- Põhja Regionaalses Maanteeametis tehti kõik teede remondi- ja ehituskulud lähtuvalt kulu iseloomust vastavate kulukontode kaudu. Aasta lõpus kanti teede remondiks arvestatud summad kulude vähendamise teel maanteede maksumuse hulka või lõpetamata ehituse kontole.

Raamatupidamise seadus käsitleb kuluna aruandeperioodi väljaminekuid, millega kaasneb varade vähenemine või kohustuste suurenemine. Lõpetamata ehitusega seotud kulud ei vähenda asutuse vara suurust ja neid ei kajastata tegevuskuludena.

Seega näitas Viru Teedevalitsuse ja Põhja Regionaalses Maanteeameti raamatupidamine aruandeperioodil asutuste tegevuskulusid tegelikest suuremana teede ehituseks ja remondiks tehtud kulutuste võrra, s.t ei kajastanud asutuse majandustegevust õigesti. Ei järgitud riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuet, et kõik kulud, v.a palgakulud, tuleb kapitaliseerida otse põhivarade kontole, mitte tulemi-aruande kontode kaudu.⁹

Viru Teedevalitsuses ja Põhja Regionaalses Maanteeametis kasutatav teede ehitus- ja remondikulude arvestussüsteem ei olnud kooskõlas põhimõttega, mille kohaselt on raamatupidamiskohustuslane kohustatud korraldama raamatupidamist nii, et oleks tagatud objektiivse ja võrreldava info saamine.

Ettepanek Maanteeameti peadirektorile

- Nõuda Maanteeametis ja ameti allasutustes kulude kajastamisel ühtsete reeglite järgimist. Ühtsete reeglite täpne järgimine loob riigile võimaluse omada selget ja õiget ülevaadet ameti allasutustele riigieelarvest teehoiuks eraldatud raha kasutamisest ning ametile paremad võimalused allasutuste eelarvete täitmise kontrollimiseks.

1.4. Sarnaste tulude erinev kajastamine

Riigiasutused peavad oma tulude raamatupidamises kajastamisel järgima rahandusministri kehtestatud kontoplaani. Raamatupidamise üheks alusprintsipiiks on nõue lähtuda majandustehingute kajastamisel raamatupidamises ja raamatupidamise aruannetes nende sisust ka siis, kui see ei ühti nende juriidilise vormiga (sisu ülimuslikkuse printsiip).¹⁰

Maanteeameti erinevates asutustes oli ühe majandusliku sisuga tehinguid kajastatud erinevatel printsiipidel. Näiteks:

⁹ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 41 lg 6

¹⁰ Raamatupidamise seadus, § 16 p 10

- Erakorralisteks vedudeks erilubade andmise tulud – Maanteeametis 1 443 095 ja Viru Teedevalitsuses 528 627 krooni – olid kajastatud transporditeenustena. Põhja Regionaalses Maanteeameti olid erilubade andmise tulud 1 351 252 krooni kajastatud muu toodete ja teenuste müügituluna.
- Transporditeenustena oli näidatud tulusid, mis oma iseloomult ei ole transporditeenused, näiteks: Põhja Regionaalses Maanteeameti riigihanke konkursil osalenud pakkuja poolt kohustuste täitmata jätmisega seotud kahjude hüvitamine summas 296 610 krooni ja elektrienergia võrguühenduse liitumistasude kulude edasiandmisega seotud tulud 34 263 krooni; Viru Teedevalitsuses materjalide müügitulud 204 576 krooni; Maanteeametis üüritulud 42 794 krooni. Kõigis kolmes asutuses olid transporditeenustena kajastatud riigihanke pakkumise kutse dokumentide tasu kogusummas 80 925 krooni. Auditeeritute selgitusel lähtuti tulude klassifitseerimisel põhimõttest, et konto valik baseerub asutuse põhitegevusalal, milleks Maanteeameti asutustel on riigi raamatupidamise üldeeskirja kohaselt maanteetransport. Audiitorid on siiski seisukohal, et raamatupidamise seadusest tulenevalt lähtutakse majandustehingute kajastamisel raamatupidamises ja raamatupidamise aruandes nende sisu ülimuslikkuse printsiibist.
- Maanteeametis olid tuludena kajastatud näiteks teenistujate palgast kinni peetud erisoodustusmaksud tööandja auto kasutamise eest summas 219 000 krooni, mis ei ole oma olemuselt tulu.
- Põhja Regionaalses Maanteeameti olid kindlustusseltsidele esitatud kahjunõuded summas 184 187 krooni kajastatud kui toodete ja teenuste müük. Kuna kahjunõuded ei ole oma sisult teenuste müük, on nimetatud summa kajastatud vales kontorühmas. Tulenevalt riigi raamatupidamise üldeeskirjast tuleb kahjuhüvitised kajastada hüvitistena muude tulude all.¹¹

Valel tulukontol kajastatud tehingud olid olulises osas kajastatud õiges kontorühmas, kuid järgitud ei olnud kontode majanduslikku sisu. Asutuste tulemiaruangetele avaldavad leitud puudused olulisemat mõju osas, mis on seotud tulude vales kontorühmas kajastamisega või mis peaksid olema kajastatud kulu vähendusena. Auditeeritud asutustes on selliseid tehinguid summas 574 365 krooni.

Eeltoodust lähtuvalt ei anna Maanteeameti ja tema allasutuste raamatupidamisarvestus ülevaadet majandustegevusest saadavate tulude tegelikust suuruselt ja koosseisust.

Ettepanek Maanteeameti peadirektorile

- Nõuda Maanteeameti ja ameti allasutustes tulude kajastamisel ühtsete reeglite järgimist. Ameti allasutuste tulude ühesugune arvestamine tagab ametile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile vajaliku informatsiooni nende eelarvete eelnõude hindamiseks ja ametile eelarvete täitmise kontrollimiseks.

1.5. Vead käibemaksu arvestamisel

Käibemaksuseaduse järgi on maksukohustuslase poolt tasumisele kuuluv käibemaksusumma maksustamisperioodil ettevõtlusega seotud tehingutelt või toimingutelt arvestatud käibemaks, millest on maha arvatud maksustatava käibe tarbeks, samuti ettevõtlusega seotud tehingute või toimingute tarbeks kasutatava kauba või teenuse sama maksustamisperioodi sisendkäibemaks.¹²

Käibemaksu oli arvestatud tehingutelt, mis käibemaksuseaduse tähenduses ei olnud käibemaksuga maksustatav käive. Näiteks:

¹¹ Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 23 lg 1

¹² Käibemaksuseadus, § 29 lg 1

- Koger & Partnerid ASile oli esitatud arve riigihangete seaduse alusel pakkuja kohustuste täitmata jätmise kahjude hüvitamiseks netosummas 296 610 krooni, millele lisandus käibemaks summas 53 389 krooni.
- Mitmele kliendile oli jaanuarist augustini 2005 esitatud arveid riigihanke pakkumise kutse dokumentide eest netosummas 48 295 krooni, millele lisandus käibemaks summas 8693 krooni.

Kahjude hüvitamine ja riigihanke pakkumise kutse dokumentide eest võetav tasu ei ole käive ning seega ei kuulu need käibemaksuga maksustamisele.¹³

Sisendkäibemaks on maksukohustuslase poolt teiselt maksukohustuslaselt soetatud või saadud kauba või teenuse eest tasumisele kuuluv käibemaks.¹⁴ Kui maksukohustuslane kasutab kaupa või teenust nii ettevõtlusega seotud tehingute tarbeks kui ka ettevõtlusega mitteseotud eesmärkidel, tuleb maha arvata ainult ettevõtlusega seotud tehingute tarbeks kasutatava kauba või teenuse sisendkäibemaks.¹⁵

Põhja Regionaalne Maanteeamet ei olnud arvestanud sisendkäibemaksu mitte ettevõtlusega seotud tehingutelt, vaid ainult sellelt osalt kuluarvetest, mis esitatakse asutuse poolt edasi antavate kulude katmiseks, näiteks teenistujate poolt asutuse autokütuse kasutamine isiklikuks otstarbeks, asutuse mobiiltelefoni kululimiidi ületamine, asutusele kuuluva alajaama kaudu elektri kasutamine teiste tarbijate poolt (kui Eesti Energia AS on esitanud arve Põhja Regionaalsele Maanteeametile). Bensiini, elektri ja telefoniteenuse müük ei ole Põhja Regionaalse Maanteeameti ettevõtlustegevus. Seega ei järgi ta käibemaksuseadusest tulenevat kohustust arvestada sisendkäibemaksu ainult ettevõtlusega seotud tehingute tarbeks kasutatavalt kaubalt või teenuselt.

Käibemaksu seaduse kohaselt on omatarve ettevõtluses kasutatava vara hulka kuuluva kauba kasutamine maksukohustuslase teenistuja poolt ettevõtlusega või teenistusülesannetega mitteseotud otstarbel. Vara kasutamist eelnimetatud juhtudel käsitatakse omatarbena, kui maksukohustuslane on selle sisendkäibemaksu oma käibemaksust maha arvanud.¹⁶

Auditi tulemusel selgus, et Põhja Regionaalne Maanteeamet oli valesti tõlgendanud omatarbelt arvestatavat käibemaksu. Asutus oli andnud teenistujatele kasutada sõidua autod teenistusülesannetega mitteseotud otstarbel ja arvestanud maksustatavalt summalt omatarbe käibemaksu, pidades summa teenistujate palgast kinni.

Omatarbe arvestuseks puudus asutusel alus, kuna sõidua autosid ei kasutata ametis ettevõtlusega seotud eesmärkidel ning nende soetamisel ei ole asutus sisendkäibemaksu oma käibemaksust maha arvanud.

Vead käibemaksu arvestamisel tuvastati ainult Põhja Regionaalses Maanteeametis. Vead olid tekkinud peamiselt konkreetsete juhtumite maksustamise erisustest ja seaduste valest tõlgendamisest. Viru Teedevalitsuses, mis samuti on käibemaksukohustuslane, vigu käibemaksuarvestuses ei tuvastatud. Kuna vead olid tekkinud teadmatusel, näitab see veel kord, et analoogsete juhtumite vältimiseks vajab Maanteeameti süsteemi raamatupidamisarvestus ühtlustamist ja Maanteeameti-poolset toimivat järelevalvet.

Ettepanek Maanteeameti peadirektorile

- Anda Põhja Regionaalse Maanteeameti juhatajale korraldus teha sisendkäibemaksu ümberarvestus, lähtudes käibemaksuseaduse nõuetest ning tulude-kulude vastavuse printsiibist.

¹³ Käibemaksuseadus, § 4 lg 1

¹⁴ Käibemaksuseadus, § 29 lg 3 p 1

¹⁵ Käibemaksuseadus, § 29 lg 4

¹⁶ Käibemaksuseadus, § 2 lg 6; § 12 lg 7

1.6. Vead kulutuste erisoodustusena käsitlemisel

Tulumaksuseaduse järgi on erisoodustus igasugune kaup, teenus, loonustasu või rahaliselt hinnatav soodustus, mida antakse isikule seoses töö- või teenistussuhtega.¹⁷ Audiitorid leidsid Maanteeametis ja ameti allasutustes mitmeid vigu erisoodustuste arvestamisel ja tasumisel. Näiteks:

- Viru Teedevalitsuses oli spordikuludena tasutud *bowling*'u-turniiril osalemise ja spordisaali kasutamise, tennisepallide ning auhindade ostu eest kokku 29 178 krooni. Neid kulutusi ei olnud käsitletud erisoodustustena.

Kulutusi seoses töötajate sporditegevusega, sh ka spordisaalide üürimiseks ja spordivahendite soetamiseks ei saa töandja teha maksuvabalt ja selliseid kulutusi vaadeldakse kui töötaja hobi või eraharrastuse töandja-poolset hüvitamist, mis kuulub maksustamisele kui erisoodustus.

- Maanteeametis oli käsitletud kulutusi, mille eest tasuti krediitkaardiga ja mis olid sisult erisoodustused, esindus- või administreerimiskuluna ning neilt ei olnud arvestatud tasumisele kuuluvaid makse.¹⁸ Erisoodustuse tulumaks oli krediitkaarditehingutelt maksmata 3495 krooni ulatuses ja sotsiaalmaks 4806 krooni ulatuses. Erisoodustuse tulu- ja sotsiaalmaks krediitkaardi-tehingutelt tasuti auditi ajal.
- Samuti ei olnud Maanteeametis järgitud teenistuslähete kulude hüvitamise ja päevaraha maksimise korda, mille kohaselt kuulub maksustamisele majutuskulude hüvitis osas, mis välislähetusel ületab 2000 krooni ööpäevas.¹⁹ Näiteks ei olnud erisoodustusena arvestatud ja maksustatud osa teenistujale hüvitatud ööbimiskulust Genfis (hotellikoha eest tasuti 2500 krooni ööpäevas).
- Põhja Regionaalses Maanteeametis oli arvestatud erisoodustusena teenistujatele võimaldatavat joogivett, kuigi seda ei peeta erisoodustuseks.²⁰ Viga parandati auditi ajal ja raamatupidamises tehti paranduskanded.

Ettepanekud Maanteeameti peadirektorile

- Rakendada meetmed, et viia erisoodustuste arvestus Maanteeametis ja ameti allasutustes vastavusse seaduse nõuetega.
- Anda korraldus kajastada ameti raamatupidamisarvestuses erisoodustustena käsitletavat kulutused nõuetekohaselt ja tasuda arvestamata jäänud erisoodustusmaksud. Juhtida allasutuste juhatajate tähelepanu kulutuste erisoodustustena käsitlemise probleemidele.

1.7. Puudulik dokumentatsioon krediitkaartidega tehtud maksete kohta

Raamatupidamiskohustuslane peab kõiki majandustehinguid raamatupidamisregistrites kajastama algdokumentide alusel. Iga raamatupidamiskirjendi aluseks on majandustehingut tõendav algdokument või algdokumentide alusel koostatud koondokument. Algdokumentidel peab muu hulgas olema kirjas ka tehingu majanduslik sisu, mida kaardimaksekvitüüngile märgitud ei ole.

Maanteeameti peadirektori ja tema asetäitjate ning mõnede Viru Teedevalitsuse juhataja krediitkaardimaksete väljatrükkidele ei olnud lisatud kulu algdokumenti. Makse tõestuseks olid vaid kaardimaksekvitüüngid, mille alusel ei olnud võimalik kindlaks teha tehingu majanduslikku sisu ega ka tehingu arvnäitajaid ning mida seetõttu ei saa pidada raamatupidamise algdokumentideks.

¹⁷ Tulumaksuseadus, § 48 lg 4

¹⁸ Tulumaksuseadus, § 48 lg 4

¹⁹ Teenistuslähete kulude hüvitamise ja päevaraha maksimise tingimused, ulatus ja kord, § 16

²⁰ Tulumaksuseadus, § 48 lg 4

Ettepanekud Maanteeameti peadirektorile

- Aktsepteerida krediitkaardiga tehtud maksetest asutuste kuludest kaetavatena vaid neid makseid, mille seotust asutuste tööga tõendavad algdokumendid. Nõuda selle reegli järgimist kõigis allasutustes.

1.8. Kontroll arvete ja viiviste tasumise üle

Põhja Regionaalse Maanteeameti esitatud arvete eest pole sageli õigel ajal tasutud, kuid auditeeritud perioodi vältel ei olnud võlgnikele esitatud ühtegi viivisearvet.

Riigivara kasutusse andmise kord sätestab rendi mittetähtaegse tasumise korral viivise 0,5 protsenti tähtajaks tasumata rendist iga viivitatud kalendripäeva eest.²¹ Samuti oli Põhja Regionaalne Maanteeamet sõlmitud müügilepingutes kokku leppinud, et arvete hilinemisega tasumisel maksab ostja viivist 0,5 protsenti päevas tasumata summalt iga viivitatud päeva eest. Samas ei olnud asutus mitte ühelgi korral kasutanud võimalust tasumata arvetelt viivist nõuda. Viivisenõuded oli Põhja Regionaalne Maanteeamet jätnud esitamata summas 79 625 krooni. Näiteks on KH Energia-Konsult AS hilinemisega tasunud Põhja Regionaalse Maanteeameti esitatud arved kogusummas 343 763 krooni, arved olid tasutud keskmiselt 37 päeva hiljem. Viivisearveid ei olnud esitatud summas 56 000 krooni.

Audiitorid on seisukohal, et Põhja Regionaalses Maanteeameti puudus auditeeritud perioodil piisav kontroll tulude laekumise üle ega rakendatud kõiki vajalikke sisekontrollisüsteemi meetmeid asutuse osutatud teenuste eest tasumise kindlustamiseks. Asutuse selgitusel on nad hinnanud laekumiste tõenäosust ja edastanud klientidele meeldetuletuskirju. Viiviste sissenõudmist ei pea nad otstarbekaks, kuna ei soovi rakendada oma klientide suhtes äärmuslikke meetodeid.

Ettepanek Maanteeameti peadirektorile

- Anda allasutustele korraldus lepingujärgsete viiviste sissenõudmiseks.

1.9. Personalikulud

Vead töövõtulepingute sõlmimisel

Võlaõigusseaduse järgi tuleb töövõtuleping sõlmida kindlaksmääratud töö või teenuse osutamiseks.

Põhja Regionaalne Maanteeamet oli sõlminud tähtajatuid töövõtulepinguid, kõikides töövõtulepingutes polnud kindlaks määratud töö eest makstava tasu suurus.²²

Tähtajatud töövõtulepingud olid sisuliselt töölepingud koosseisuväliste töötajatega, mis oleks tulnud ka vastavalt vormistada ning kus oleks tulnud fikseerida töö eest makstav tasu.

Vead töötajale makstavate lisatasude põhjendamisel

Nõutavast tulemuslikuma töö eest lisatasu määramise aluseks on riigiteenistuja teadmiste, oskuste ja töötulemuste hindamine.²³ Auditeeritud asutustes ei olnud lisatasude määramine piisavalt põhjendatud.

Põhja Regionaalses Maanteeameti oli lisatasu nõutavamast tulemuslikuma töö eest määratud teenistuja ametisse nimetamisel, kui nõutavamast tulemuslikuma töö eest tasu maksmine on põhjendamatu.

²¹ Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a määrus nr 285 "Riigivara kasutusse andmise kord", p 84

²² Võlaõigusseadus, § 635 lg 1

²³ Vabariigi Valitsuse 24.12.2004. a määrus nr 371 "Riigiteenistujate töötasustamine 2005. aastal", § 3

Maanteeameti nõunikule määratud lisatasu põhjenduseks oli “suuline ja kirjalik väljendusoskus, täpsus, meeskonnatöövõime, otsuste argumenteeritus”. Nimetatud omadused on ametniku sellisele ametikohale nimetamise eelduseks ja nende eest ei peaks maksma lisatasu kui tasu täiendavate teenistusülesannete täitmise või nõutavast tulemuslikuma töö eest.

Vead palgamäärade diferentseerimise põhjendamisel

Töölepingu seaduse kohaselt on töölepingu üheks kohustuslikuks tingimuseks tööajanorm.²⁴

Viru Teedevalitsuses oli seitsme töökoha palgamäära diferentseerimise põhjendusena nimetatud “normeerimata tööaega”.²⁵ See põhjendus on vastuolus samade töötajatega sõlmitud töölepingutega, milles oli tööaja norm fikseeritud.

Viru Teedevalitsuses kehtestati alates 01.01.2006. a uued diferentseeritud palgamäärad ning likvideeriti audiitorite märgitud vead.

Puudused lähetusaruannete vormistamisel

Maanteeameti ja ameti allasutustes toimus ametilähetuste vormistamine erinevatel põhimõtetel. Näiteks vormistati Maanteeameti siselähetuste kohta ainult aruanded, Viru Teedevalitsuses ainult käskkirjad (aruandeid ei vormistatud).

Maanteeameti vormistatud lähetusaruannetes ei olnud sageli märgitud lähetuse põhjust, ülesannet ja ülesande täitmist. Tihti olid koondatud mitme kuu vältel toimunud lähetused ühte aruandesse, kusjuures neil olid märgitud vaid lähetuste kuupäevad ja sihtkohaks olnud maakonnad või linnad. Audiitorid on nõus Maanteeameti selgitustega, et sageli toimuvate riigisiseste lähetuste korral ei ole käskkirjade vormistamine otstarbekas, kuid lähetusaruannetel on vajalik märkida nii toimunud lähetuse täpne sihtkoht kui ka lähetuse ülesanne, vastasel juhul pole tagantjärele võimalik hinnata, kas tehtud kulutused olid seotud teenistusülesannete täitmisega.

Maanteeamet arvestas audiitorite märkusi ning on nüüdseks välja töötanud lähetusaruande vormistamise näidise. Näidise alusel koostatud aruannete ja edaspidise rangema kontrollimisega raamatupidamises tagatakse, et lähetusaruandlus on korrektne ja lähetusaruannetes on vajalik info olemas.

Vead puhkusetasude arvestamisel

Vabariigi Valitsuse kehtestatud korra kohaselt tuleb puhkusetasu arvutada päevatasu järgi juhul, kui töötajale oli viimasel kuul kuul palga arvestamisel makstud lisatasu või preemiat.²⁶

Põhja Regionaalses Maanteeameti ei olnud auditeeritud perioodil seda reeglit järgitud. Teenistujate puhkusel viibimise ajal oli jätkatud neile palga maksmist, võtmata puhkusetasu arvutamisel arvesse varem makstud asendustasusid ning täiendavate tööülesannetega seotud ajutisi palgasuurendusi.

Audiitorid on seisukohal, et teenistujate ebavõrdse kohtlemise vältimiseks peab puhkusetasu jm sarnaste tasude arvestamisel arvesse võtma kõiki tööga seotud preemiaid ja lisatasusid.

Puudused töötajatele kululimiitide kehtestamisel

Maanteeameti ja ameti allasutustes ei ole järgitud ühtseid põhimõtteid töötajatele kululimiitide (kulutused autokütusele, telefonikõnedele) kehtestamisel. Viru Teedevalitsuses ei olnud kululimiitide kehtestatud, Maanteeameti olid autokütuselimiidid kehtestatud aastaks ning nende ületamisel enne aasta lõppu määrati täiendavad limiidid. Maanteeamet põhjendas seda asjaolu pideva kütusehinna

---

²⁴ Eesti Vabariigi töölepingu seadus, § 26 lg 7

²⁵ Viru Teedevalitsuse juhataja 27.01.2005. a käskkirja nr 9

²⁶ Vabariigi Valitsuse 23.08. 2001. a määrus nr 278, § 1 lg 3

tõusuga. Põhja Regionaalses Maanteeametis eristati teenistujate oma tarbeks tehtud kulused asutuse kuludest ja teenistujad tasusid selliste kulude eest ise.

Audiitorid ei pea õigeks kululimiitide puudumist ega nende arvestamata jätmist, kuna see muudab asutusele eraldatud eelarveraha kasutamise kontrolli nõrgemaks.

Ettepanekud Maanteeameti peadirektorile

- Hinnata Maanteeametis ja ameti allasutustes palgamäärade diferentseerimise ja lisatasude põhjendusi, anda korraldus sõnastada need viisil, mis ei ole õigusaktidega vastuolus ja vajaduse korral parandada ka töötajate tasustamise juhendid.
- Nõuda puhkusetasude arvestamist kehtiva korra kohaselt.
- Kehtestada Maanteeametis ja ameti allasutustes kululimiitide arvestuse nõuded, lähtudes asutuste töötajate töö iseloomust ja ametikoha vajadustest.

1.10. Töölepingu seaduse nõuete eiramine

Auditi ajal töötasid Viru Teedevalitsuses lähedases suguluses ja hõimluses olevad isikud üksteise vahetus alluvuses, kuigi töölepingu seadus seda keelab.²⁷ Audiitoritele teadaolevalt oli Maanteeameti juhtkond olnud teadlik töölepingu seaduse nõuete eiramisest Viru Teedevalitsuses, kuid ei olnud seaduse järgimist nõudnud. Maanteeameti siseaudiitor, kes korraldas 2005. aastal teedevalitsuses kompleksauditi, oma aruandes seda küsimust ei käsitleanud.

Viru Teedevalitsuse juhataja asetäitja, teedevalitsuse Ida-Viru osakonna juhataja otsealluvuses töötas auditeeritud perioodil liiklusohutuse peaspetsialistina tema vend. Viru Teedevalitsuses töötas juhataja otsealluvuses tema abina juhataja tütar ning arengu- ja programmiosakonna juhatajana töötas juhataja abikaasa. Arengu- ja programmiosakonna juhataja ametikoht oli küll vastavalt struktuurile juhataja asetäitja alluvuses, kuid audiitorid jõudsid järelduseni, et see alluvussuhe reaalsuses ei toiminud. Teedevalitsuse raamatupidamise sise-eeskirja alusel kinnitasid kuluarved arengu- ja programmi-osakonna juhataja ning teedevalitsuse juhataja – sellest tulenevalt oli kõik asutuse finantstehingud kinnitanud juhataja ja kooskõlastanud tema abikaasa.

Audiitorite arvates võib seda, kui asutuse raha kasutuse üle otsustavad vaid omavahel lähihõimluses olevad isikud, hinnata korruptsiooniohtu suurendavana. Auditi käigus selle ohu realiseerumisele viitavaid asjaolusid ei tuvastatud.

Viru Teedevalitsuses võeti audiitorite märkust kohe arvesse ja asutuses viidi ellu struktuuri-muudatused, millega lõpetati töölepinguseadusega keelatud alluvussuhted alates 01.02.2006. a.

---

²⁷ Eesti Vabariigi töölepingu seadus, § 32 lg 1

2. Majandustehingute seaduslikkus ja finantsjuhtimine

2.1. Majandustegevusest saadavate tulude (omatulude) ja nende saamiseks vajalike kulude planeerimine

Maanteeameti ja tema allasutuste eelarvesse planeeritavate kulude üheks allikaks on asutuse majandustegevusest laekunud tulud (tulud teenuste osutamisest, näiteks vedudeks lubade andmine, riigile mittekuluvate teede remont, hooldus, samuti tulud kaupade müügist, nagu sool, liiv jt). Riigieelarve seaduse kohaselt on eelarve koostamise aluseks eelarvestrateegia, milles peab sisalduma ka tulude prognoos.

2005. a oli majandustegevusest laekuvateks tuludeks planeeritud Maanteeametile 718 000 krooni, Põhja Regionaalsele Maanteeametile 135 285 krooni ja Viru Teedevalitsusele 187 285 krooni, s.o auditeeritud asutustele kokku 1 040 570 krooni. Auditeeritud perioodil, s.o jaanuarist augustini 2005 oli auditeeritult saadud andmete alusel tuluna majandustegevusest laekunud Maanteeametile 1 480 546, Viru Teedevalitsusele 5 894 035 ja Põhja Regionaalsel Maanteeametile 3 553 846 krooni, mis moodustab kokku 10 928 962 krooni. Seega moodustasid auditeeritud asutustes planeeritud omatulud 2005. a esimese kaheksa kuuga 9% nende tegelikust laekumisest: Maanteeametis 48%, Põhja Regionaalses Maanteeametis 3,8% ja Viru Teedevalitsuses 3,1%.

Samuti oli Viru Teedevalitsuses ja Põhja Regionaalses Maanteeametis ületatud omatulude arvelt tehtavate kulude eelarve. Nad ei olnud oma eelarves näidanud kõiki omatulude teenimiseks vajalikke kulusid.

Näiteks oli tulude teenimiseks vajalikeks palgakuludeks kõigis Maanteeameti allasutustes planeeritud ühesugune summa (14 685 krooni), kuigi tulude teenimise viisid olid erinevad. Samas oli auditeeritud perioodil Viru Teedevalitsus kulutanud teenuste osutamise seotud töötasudeks 537 080 krooni, Põhja Regionaalses Maanteeametis teenuste osutamisega seonduvad palgakulud puudusid.

Audiitorid võrdlesid asutustele laekunud tulu majandustegevusest 2004. a tulemiaruanDES esitatud näitajatega ja leidsid, et tulu majandustegevusest moodustas 2004. a auditeeritud asutustel kokku 13 897 509 krooni²⁸ ning et asutuste omatulude allikad ja omatulude suurus on suhteliselt samased. Seetõttu ei ole audiitorite seisukohalt õigustatud eelarve planeerimisel ebaloogiliselt madala planeeritava tulu ja majandustegevusest laekuvast tulust selle tulu teenimiseks tehtavate kulude näitamine.

Audiitorite hinnangul ei eelda hea finantsjuhtimine mitte ainult tulude ja kulude kajastamist, vaid ka nende täies mahus ja adekvaatset planeerimist. Maanteeameti süsteemis olid tulud alaplaneeritud, kuigi asutustel oli varasemate aastate kogemuse põhjal teada omatulude tegelik laekumine.

Maanteeametilt saadud selgituste kohaselt planeeriti eelarve koostamisel omatuluna ainult majandustegevusest saadav kasum, mis moodustab 10–15% tegelikult majandustegevusest laekuvatest summadest, kuna seda saab otseselt kasutada teehoiuks. Auditeeritu selgitusel on alates 2006. aastast Maanteeameti ja ameti allasutuste eelarvesse planeeritud kogu tegelikult teenitav omatulu.

Ettepanekud Majandus- ja kommunikatsiooniministrile

- Tagada Maanteeameti ja ameti allasutuste eelarves omatulude ja nendest tehtavate kulude planeerimine, lähtudes eeldatavast laekumisest ja kavandatud kulutustest.

²⁸ Aruandekohustuslaste majandusaasta aruannete konsolideerimise süsteem (andmed konsolideerimata)

Maanteeameti peadirektorile

- Jälgida allasutuste eelarvekavandite kooskõlastamisel, et omatulud oleks planeeritud, arvestades nende tõenäolist laekumist, ja omatulude saamiseks tehtavate kulutuste katmine oleks kavandatud vaid omatulu arvelt.

2.2. Hoonete ja ruumide ebasoodsatel tingimustel kasutada andmine

Riigivaraseaduse kohaselt peavad riigivara valitsejad ja volitatud asutused riigivaraga tehingute sooritamisel juhinduma põhimõttest vältida kahju ja suurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada. Tehingu õiguspärasel otsustajal lasub kohustus vajaduse tekkimisel tõendada, et riigivaraga teostatud tehing on põhjendatud, õiguspärane ega ole põhjustanud riigile kahju.

Põhja Regionaalne Maanteeamet oli andnud hooneid ja ruume kasutusse tasuta või turuhinnast tunduvalt madalama tasu eest. Enamik sellistest lepingutest oli sõlmitud riigi maanteid ehitavate, remontivate või hooldavate äriühingutega. Näiteks:

- 17.02.2005 andis amet OÜ-le Üle kasutusse Kuusalu teepiirkonna riigivara (Kuusalu kontor, kaarhall, garaaž-töökoda, majandushoone jm) kasuliku kogupinnaga 1504 m² ja üüritasuga 4600 krooni kuus ehk 3,1 kr/m². Maanteeameti selgitus, et tegemist on peaaegu lõpuni amortiseerunud ja lagunevate hoonetega, ei leidnud kohapealsel kontrollimisel kinnitust.
- Harju Teedevalitsus (praegu Põhja Regionaalne Maanteeamet) ja Teede REV-2 AS sõlmisid 1998. aastal Pärnu mnt 463a ruumide üürilepingu. Lepingu objektiks on mõtteline osa Harju Teedevalitsuse büroohoonest (852 m²), mis on Teede REV-2 AS kasutusse antud kuni 2014. aastani. Osa rendipinnast (kohvik-söökla 163 m² ja puhkekompleks 119 m²) on antud Teede REV-2 tasuta kasutusse. I korruse büroopinna (285 m²) ja loomakliiniku pinna (285 m²) eest peab rentnik rendilepingu järgi tasuma alates 01.05.2005. a igal kuul 19 957 krooni. Ruumide soodustingimustel kasutada andmist põhjendasid Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Maanteeameti juhid asjaoluga, et see oli osa kokkulepest, mille kohaselt pidi üürnik finantseerima selle hoone renoveerimist, kus need ruumid asuvad. 2005. a detsembri alguses, audititoimingute ajal oli arveid esitamata ja üüri laekumata summas 139 699 krooni. Audiitorid ei pea õigeks riigiasutuste hoonete ulatusliku renoveerimise finantseerimise sellist korraldust.
- 2001. aastal pikendati aastani 2006 üürilepingut asutuse töötajaga, kellele Harju Teedevalitsus oli 1998. aastal andnud kuni 2001. aastani tasuta kasutusse eluruumi üldpinnaga 45,9 m² Riisipere alevikus. Üürnikul oli osaliselt tasumata 2004. a kommunaalteenuste eest, kuid viivisearveid ei olnud talle esitatud.
- Põhja Regionaalsel Maanteeametil oli töötajaga üürileping, mille kohaselt ei pidanud üürnik kasutatava pinna eest (eluruum üldpinnaga 45,9 m² Riisipere alevikus) üüri maksma. Leping oli sõlmitud 1998. aastal, kui Harju Teedevalitsus oli nimetatud eluruumi andnud 2001. aastani tasuta kasutusse, lepingut oli 2001. aastal pikendatud 2006. aastani. Üürnikul oli osaliselt tasumata 2004. aasta kommunaalteenuste eest, kuid viivisearveid ei olnud talle esitatud.

Ettepanekud Maanteeameti peadirektorile

- Anda allasutustele korraldus teha üürnikele ettepanek viia üürilepingud kooskõlla riigi esitatavate nõuetega ja sätestada üüri suurus või selle määramise kord sellisena, et üür oleks ligilähedane üürileantava vara eest üüriturul makstavale; kui üürnikud sellega ei nõustu, kaaluda üürilepingute lõpetamist.
- Nõuda allasutustelt üürilepingutes sätestatud sanktsioonide rakendamist üürnike suhtes, kes lepingutes sätestatud tähtajaks riigile üüri ei tasu.

2.3. Sõiduautode rendilepingute sõlmimine

Auditeeritud perioodil oli Põhja Regionaalne Maanteeamet rentinud kaheks kuuks sõiduauto hinnaga 12 500 krooni kuus. Kontrollimise ajal puudusid asutuses rendilepingud, mida põhjendati nende unustamisega rendiautosse. Puuduvate rendilepingute kinnitatud koopiad võeti audiitorite palvel auto rentinud äriühingust Ideal OÜ. Esitatud rendilepingust ei selgunud, millist marki sõiduk renditi, samuti ilmnes, et rendilepingutest ühe oli allkirjastanud direktori asetäitja kohusetäitja ja teise asutuse autojuht, kuigi kummalgi polnud lepingute sõlmimise õigust.

Asutuse selgituste kohaselt oli asutusele kuuluv 1990. a valmistatud buss ootamatult sõidukõlbmatuks muutunud ning seetõttu renditi bussi asemel väikeauto. Amet ei esitanud tõendeid selle kohta, et rendihindade osas oleks riigihangete seaduse kohaselt küsitud erinevatelt pakkujatelt hinda.

Lubamatu on olukord, kus riigiasutuses allkirjastavad lepinguid selleks õigust mitteomavad isikud ja rahalised ülekanded teostatakse finantsosakonnast ainult arve alusel, samas kui arvel on viide lepingule, mille olemasolu ja vastavust eelarves ettenähtud kuludele asutuses ei kontrollita.

Ettepanek Maanteeameti peadirektorile

- Nõuda Põhja Regionaalselt Maanteeametilt, et asutuse nimel allkirjastaksid lepinguid ja võtaksid nendega riigile rahalisi kohustusi ainult selleks volitatud isikud ning et rakendatakse abinõud tehinguid tõendavate dokumentide nõuetekohaseks säilitamiseks.

2.4. Riigihangete korraldus

Maanteeameti peadirektori kehtestatud riigihangete korraldamise juhendi kohaselt peavad riigihankeid korraldavad üksused pärast Maanteeameti süsteemi eelarve lõplikku kinnitamist koostama riigihangete aastakava. Audiitorid peavad sellist nõuet igati põhjendatuks, kuna see korrastab hankemenetluste ettevalmistamist ja võimaldab ajaliselt paremini kavandada asutuste kulutusi.

Auditeeritud asutustes olid riigihangete korraldamise kavad koostatud vaid Euroopa Liidu fondidest kaasrahastatavate hangete osas. Põhja Regionaalses Maanteeameti olid kavad koostatud osaliselt ka muude hangete osas, kuid aastatel 2004–2005 (augusti lõpuni) oli tehtud aasta algul kavandamata (eraldi kavas fikseerimata) hankeid summas 10,7 miljonit krooni. Asutuse selgituse kohaselt oli see tingitud asjaolust, et 2005. aasta hangete kava koostamisel ei olnud teada, kui palju eraldatakse asutusele raha riigi lisaeelarvest.

Maanteeameti korraldavad riigihankeid mitu erinevat struktuuriüksust, riigihangete korralduse tase oli erinev, hoolimata üksikasjalikust riigihangete juhendist. Hanke planeerimisel ja hankemenetluse käigus tehtud vigade tõttu oli ebaõnnestunud või sisu ja maksumuse poolest muudetud mitut riigihanget, näiteks liiklusohutuse kampaania "Traksid peale 2005" läbiviimiseks korraldatud hange Maanteeameti, Harju ja Rapla maakonna kruusateede remonditööde hange Põhja Regionaalses Maanteeameti. Ameti väitel on hankemenetluste ebaõnnestumiste peamiseks põhjuseks ostjate otsustusõigust liialt piirav regulatsioon riigihangete seaduses.

Audiitorite arvates ei ole Maanteeameti juhtkonna järelevalve riigihangete korraldamise üle olnud piisav.

Ametile ja tema allasutustele ehitustööde tegijad viitasid mitmel juhul tööde valmimise tähtaja edasilükkamise taotluses ehitusprojektide puudulikkusele. Riigikontroll on projekteerimisprobleemidega Maanteeameti ka varasemate auditite käigus kokku puutunud ning leiab, et nende lahendamine väljub ainuüksi ameti pädevusest ning vajab mitme ministeeriumi ja erialaliitude tegevust, et suurendada tee-ehitustöid projekteerida suutvate spetsialistide arvu ja erialaoskusi.

Ettepanekud Maanteeameti peadirektorile

- Tagada Maanteeameti kehtestatud riigihangete juhendi täitmine ja sisekontrollisüsteemi toimimine riigihangete teostamise osas.
- Siduda riigihangete planeerimine eelarvestamisega.

3. Maanteeameti siseauditi osakonna tegevuse korraldus

Maanteeameti siseauditi osakonna tegevus peab osakonna põhimääruse järgi vastama IIA²⁹ siseauditi standarditele, valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste siseauditi üldeeskirjale³⁰ ning siseauditi heale tavale³¹, samuti Maanteeameti siseauditi osakonna töötajate ametijuhenditele³².

Audiitorite arvates ei vastanud Maanteeameti siseauditi osakonna tegevus 2005. aastal eelnimetatud kriteeriumidele (välja arvatud koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga tehtud struktuuri-toetuse kasutamist käsitlev audit). Näiteks:

- Kõikide auditite puhul puudusid tööpaberid väidetavalt sooritatud audititoimingute kohta, mistõttu audiitoritel puudub teave, kas ja millised audititoiminguid on siseaudiitorid üldse sooritanud.
- Mitte ükski audititoimik ei vastanud oma ülesehituselt Rahandusministeeriumi kehtestatud nõuetele, vaid koosnes peadirektori käskkirjast, lõpparuandest ja sellele järgnevatest juhuslikest dokumendikoopiatest. Puudusid sisukord, auditi kava, auditeeritu arvamused ja vastulaused, auditi toiminguid kirjeldavad tööpaberid, auditi toimiku sulgemise akt.
- Sageli ei seostunud auditi aruandes kirjeldatu auditit alustavas käskkirjas sätestatuga.
- Enamik auditeid oli tehtud nn kompleksaudititena ning ebaproportsionaalselt suur osa on auditeeritute tegevuse ülevaadetel. Auditite lõpparuannetes ei ole seostatult välja toodud tähelepanekuid, järeldusi ja ettepanekuid.
- Auditiaruannete väljendus oli kohati arusaamatu.

Seega polnud arusaadav, milline on kogutud info, tehtud analüüsi ja sellele toetuvate ettepanekute seos.

Audiitorid on seisukohal, et Maanteeameti siseauditi osakonnal puuduvad piisavad oskused auditite tegemiseks IIA siseauditi standardite kohaselt. Seetõttu ei suuda osakond anda asjatundlikku hinnangut Maanteeameti ja tema allasutustes sisekontrollisüsteemi olemasolu, tõhususe ja tulemuslikkuse kohta. Siseauditi nõrkusele viitavad Riigikontrolli auditis ilmnunud probleemid seoses raamatupidamisarvestuse korraldusega, kus vead olid seotud süsteemisese järelevalve puudustega, aga ka tähelepanekud Viru Teedevalitsuses (vt p 1.10). Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Riigikontrolli audiitorid ei saa oma töös tugineda Maanteeameti siseauditi tegevusele.

Ettepanekud Maanteeameti peadirektorile

- Tagada siseauditi osakonna tegevuse vastavus siseauditi standarditele, täidesaatva riigivõimu asutuste siseauditi üldeeskirjale³³ ning siseauditi heale tavale, nii et
  - auditite korraldamist tõendavad tööpaberid vormistatakse selliselt, et nende põhjal on võimalik aru saada audiitori tehtud töö sisust, kogutud tõendusmaterjalist ja selle põhjal tehtud järeldustest;

²⁹ Siseaudiitorite Instituut (*Institute of Internal Auditors*)

³⁰ Vabariigi Valitsuse 18.10.2000. a määrus nr 329

³¹ Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna koostatud juhend avaliku sektori siseaudiitoritele

³² Maanteeameti siseauditi osakonna juhataja ja juhataja asetäitja ametijuhend, kinnitatud peadirektori 06.11.2003. a käskkirjaga nr 155, muudetud 16.02.2004. a käskkirjaga nr 29

³³ Vabariigi Valitsuse 01.09.2005. a määrus nr 232 "Täidesaatva riigivõimu asutuste siseauditi üldeeskiri, siseaudiitorile teenistusse võtmisel esitatavad täiendavad nõuded ning struktuuritoetuse andmise ja kasutamise auditeerimise tingimused ja kord ning toetuse kasutamise lõpetamise deklaratsiooni koostamise ja esitamise kord"

- auditi eesmärke kajastavad lõpparuanded oleksid koostatud selliselt, et on aru saada, milliseid tähelepanekuid, järeldusi ja neile toetuvaid ettepanekuid audiitor on teinud.
- Vaadata üle siseaudiitoritele esitatavad pädevusnõuded ja teha otsus siseaudiitorite täiendus-
koolituse vajaduse või uute töötajate värbamise kohta.

Olav Lüüs
IV auditiosakonna peakontrolör

Lisa. Kasutatud normatiivaktid

Riigieelarve seadus

2005. aasta riigieelarve seadus

Riigieelarve kassalise teenindamise eeskiri

Riigivaraseadus

Riigivara võõrandamise kord

Riigivara kasutusse andmise kord

Riigivara kõlbmatuks tunnistamise, mahakandmise ja hävitamise kord

Riigivara registrisse andmete esitamise, kannete muutmise või kustutamise, andmete väljastamise ja riigivara registrist väljaarvamise ajutine kord

Avaliku teenistuse seadus

Eesti Vabariigi töölepingu seadus

Riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seadus

Riigiteenistujate töötasustamine 2005. aastal

Valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste töötajate töötasustamine 2005. aastal

Teenistuslähete kulude hüvitamise ja päevarahade maksmise tingimused, ulatus ja kord

Töölähete kulude hüvitiste ja päevaraha määrad ning nende maksmise tingimused ja kord

Isikliku sõiduauto teenistus-, töö- ja ametisõitudeks kasutamise kulude hüvitise maksmise tingimused ja hüvitise piirmäärad

Puhkusetasu arvutamise kord

Teeseadus

Käibemaksuseadus

Tulumaksuseadus

Sotsiaalmaksuseadus

Riigihangete seadus

Korruptsioonivastane seadus

Võlaõigusseadus

Raamatupidamise seadus

Riigi raamatupidamise üldeeskiri

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi kantsleri,
Maanteeameti peadirektori,
Põhja Regionaalse Maanteeameti direktori kohusetäitja ja
Viru Teedevalitsuse juhataja vastused

Hr Mihkel Oviir
Riigikontrolör

Teie: 20.03.2006 nr OSIV-2-7.1/06/403

Meie: 21 .04.2006 nr 1.13-4/24

Lugupeetud härra Oviir

Täname Riigikontrolli suure töö eest, mis on tehtud Maanteeameti ja allasutuste raamatupidamise ja tehingute kontrollimisel. Alljärgnevalt meie seisukohad Riigikontrolli tähelepanekute ja ettepanekute osas.

1. Raamatupidamise üldine korraldus

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 19.10.2005.a. käskkirjaga nr. 392 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirja kinnitamine” kohustati Maanteeametit alates 2006. aastast kehtestama oma raamatupidamise ja hallatavate teedevalitsuste raamatupidamiste ühtsed sise-eeskirjade täiendavad arvestuse ja aruandluse nõuded. (§ 4 lg 2). Alates 2006.aastast on Maanteeameti, teedevalitsustes ja Põhja Regionaalses Maanteeameti ühtne raamatupidamise sise-eeskiri kasutusele võetud. Kaalume edaspidi kindlasti ka võimalust korraldada Maanteeameti ja tema allasutuste raamatupidamist tsentraliseeritult.

2. Põhivara arvestus

Maanteeamet on juba alustanud riigivara registris vigade parandamiseks vajalike materjalide esitamist. Oluline osa karjääridest, mis varem on ekslikult riigivara registris registreeritud rajatistena, on juba registrist välja kantud.

3. Majandustehingute seaduslikkus ja finantsjuhtimine

Arvestame edaspidises tegevuses Riigikontrolli ettepanekut kõigi omatulu summade ja nende jaoks vajalike kulude kajastamiseks.

Kuusalu teemeistripiirkonna kontori ja kaashoonete suhtes on vastu võetud otsus selle kui riigile mittevajaliku vara võõrandamiseks ning ettevalmistamisel on enampakkumine vastavalt riigivara võõrandamise korrale. Samuti on ülevaatamisel teiste Maanteeameti poolt rendile antud objektide majanduslik otstarbekus.

Lugupidamisega

Marika Priske
Kantsler

Ingvar Allekand, tel: 639 7627

MAANTEEAMET

Riigikontroll

Teie: 20.03.2006.a. nr. OSIV-2-7.1/06/402

Meie: 19.04.2006.a. nr. 4.1-1/641

Seisukohad kontrollaruande eelnõule

Esitame Maanteeameti seisukohad Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõus “Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuse raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus” toodu kohta.

Põhja Regionaalne Maanteeamet ja Viru Teedevalitsus informeerivad oma seisukohtadest eraldi vastustes.

Kontrollaruande kokkuvõte

Olulisemad tähelepanekud ja järeldused

1. Üks põhimõtteline seisukoht, mis läbib kontrollaruande mitmeid punkte, on - Maanteeameti roll süsteemi asutuste tegevuse juhtimisel, koordineerimisel ja kontrollil.

Oleme seisukohal, et Maanteeametil on juhtiv roll süsteemi töös kõikides põhilistes valdkondades, väljaarvatud kontrollitud perioodil raamatupidamisarvestuses, kus Maanteeamet oli rahandusministri 11.12.2003.a. määrusega nr. 105 “Riigi raamatupidamise üldeeskiri” kehtestatud lähtudes yõrdses staatuses teedevalitsuste ja Põhja Regionaalse Maanteeametiga.

Maanteeamet, teedevalitsused ja Põhja Regionaalne Maanteeamet on riigi raamatupidamise seisukohalt kõik Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kui riigiraamatupidamiskohustuslase koosseisus olevad riigiraamatupidamiskohustuslase üksused, kelle kohta peetakse iseseisvat raamatupidamisarvestust.

Riigi raamatupidamise üldeeskirja §1 lg (4) ütleb: “Riigiraamatupidamiskohustuslane kehtestab vastavuses üldeeskirja nõuetega oma raamatupidamise sise-eeskirjas täiendavad arvestuse ja aruandluse nõuded nii riigiraamatupidamiskohustuslasele kui ka selle koosseisus olevatele üksustele....”. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium riigiraamatupidamiskohustuslasena ei pidanud vajalikuks 2004. ja 2005.aastaks tema koosseisu kuuluvatele raamatupidamiskohustuslase üksustele täiendavate arvestuse ja aruandluse nõuete kehtestamist ega delegeerinud seda kohustust ka Maanteeametile, mistõttu Maanteeamet, teedevalitsused ja Põhja Regionaalne Maanteeamet kehtestasid igäüks oma raamatupidamise sise-eeskirja (aluseks eelpool nimetatud üldeeskirja §1 lg (5)).

Maanteeameti peadirektori 14.05.2004.a. käskkirjaga nr. 86 kehtestatud “Maanteeameti raamatupidamise sise-eeskiri”(korrigeeritud Maanteeameti peadirektori 09.06.2005.a. käskkirjaga nr. 102), oli aluseks Maanteeameti raamatupidamise arvestusele ja kehtis teedevalitsuste ja Põhja

RMA jaoks osas, mis käsitleb süsteemiseseid omavahelisi tehinguid (eelkõige Maanteeameti poolt rekonstrueeritud ja remonditud maanteed, aga ka muu põhivaraga seotud üleandmisi ja vastuvõtmisi).

Seega meie seisukoht, et Maanteeamet kontrollitaval perioodil ei omanud õigust ja volitusi kehtestada teedevalitsustele ja Põhja Regionaalsele Maanteeametile raamatupidamise korraldamisel, tulude ja kulude kajastamisel, jne ühtset raamatupidamise sise-eeskirja, millega tagada süsteemis kõikide majandustehingute ühtne kajastamine, vastab seaduslikkusele ja põhineb Riigi raamatupidamise üldeeskirjal.

Ei saa nõustuda, et Maanteeamet ei pea oma kohustuseks hinnata teedevalitsuste ja Põhja RMA finantsjuhtimise alast tegevust, raamatupidamise korraldust, finantsaruandluse usaldusväärsust, riigivaraga tehtavaid tehinguid, jne, kuid seda vastavalt seaduslikkusele.

Maanteeamet koordineerib vastavalt oma õigustele ja kohustustele teedevalitsuste ja Põhja RMA tegevust, kuid ei korralda kohtadel raamatupidamisarvestust. Asutustes raamatupidamise korraldamisega tegelevad ja selle eest vastutavad asutuste juhid ja finantsosakondade juhatajad.

Auditi käigus hinnati, kas kontrollitaval perioodil Maanteeameti süsteemi erinevates asutustes samasisulisi tehinguid kajastati ühtemoodi või erinevalt, aga tegelikult oleks loogiline olnud hinnata, kas tehinguid kajastati vastavalt Riigi raamatupidamise üldeeskirjale ja asutuse kinnitatud raamatupidamise sise-eeskirjale.

2006.aastast on olukord normaliseerunud. Majandus- ja kommunikatsiooniministri 19.10.2005.a. käskkirjaga nr. 392 "Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirja kinnitamine" anti õigus Maanteeametil alates 2006.aastast kehtestada ".....oma raamatupidamise ja hallatavate teedevalitsuste raamatupidamiste ühtsed sise-eeskirjade täiendavad arvestuse ja aruandluse nõuded." (§4 lg(2)).

Eelnevast tulenevalt on alates 2006.aastast võetud kasutusele Maanteeametis, teedevalitsustes ja Põhja Regionaalses Maanteeametis ühtne raamatupidamise sise-eeskiri.

2. Majandustegevusest laekuva tulu planeerimisel on tekitanud segadusi omatulu kui sellise mõiste tõlgendamine.

Korduvalt on eelarvete koostamise käigus nii Rahandusministeeriumi kui Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga täpsustatud selles osas seisukohti ja planeeritava tulu kasutamise sisu, et mitte tekitada kunstlikult majandustegevusest laekuvast tulukäibest pilti kui rahast, mida on võimalik kasutada riigimaanteede rahastamiseks. Tegelikult saab riigimaanteede rahastamiseks kasutada ikka ainult omatulude ja selle saamiseks tehtud kulude vahena asutusele jäävat summat.

2006.aastaks ja edasiselt on planeeritud majandustegevuse tuluna tulukäive, kuid arvestatud riigimaanteede rahastamise katteks see osa käibest, mis jääb ka tegelikult asutuse kasutusse.

Kuna majandustegevuse tulukäive sõltub otseselt teedevalitsustelt ja maanteeametilt tellitavatest teenustest (veolubade taotlustest, riigile mittekuluvate teedele tellitavast remondist ja hooldest, jne.), siis ei sõltu see ainult asutuste poolt planeeritavast. Seetõttu võib ka edasiselt esineda kõrvalekaldeid planeeritud ja tegelikult laekuvate tulude osas.

3. Riigihangetest

Riigihangete korraldamise kohta on Maanteeametis igal aastal koostatud teedevalitsustele eritööliikide kohta nn näidis pakkumise kutse dokumentne (PKD) ja need koos kõigi teedevalitsuste juhtkondade esindajatega ka läbi arutanud. Samal ajal on iga teedevalitsus riigihanke seaduse kohaselt otseselt vastutav hanke korraldamise eest ja sõltuvalt regionaalsetest

eripäradest ning objektide iseloomust ka PKD- des ise täiendusi teinud. Riigihangete seadus ei võimalda aga tellijapoolseid kvalifitseerimise tingimusi kvaliteedi tagamiseks vajalikul määral kehtestada. Teedevalitsuste poolsete tingimuste fikseerimine PKD-des on toonud sageli kaasa pakkujate poolseid vaidlustusi ja mõnikord on sellega kaasnenud ka hangete nurjumised.

Selles osas ei saa Maanteeamet võtta endale vastutust teedevalitsuste tegevuse eest vaid ainult juhendaja rolli (mida on ka tehtud). 2005.a. riigihangete kavade koostamise osas oli teedevalitsuste ja Maanteeameti osakondade tase tõesti erinev. Olukorra parandamiseks kontrollib Maanteeamet siseauditite käigus 2006. aasta jooksul igas teedevalitsuses kinnitatud riigihangete läbiviimise korra olemasolu, sellest kinnipidamist ja vastavate kavade koostamist vastavuses kinnitatud eelarvetega.

4. Maanteeameti siseauditi osakonna põhiülesanneteks on siseauditite korraldamine ametis ja ameti kohalikes asutustes ning hallatavates asutustes, hinnangu andmine ameti kui Euroopa Liidu struktuurifondide rakendusüksuse sisekontrolli süsteemile, jne.

Riigikontrolli auditi käigus kontrolliti üksnes allasutuste auditeerimisega seotut, mitte Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kasutamise seonduvat, mistõttu on hinnatud ainult ühte poolt kogu siseauditi osakonna tegevusest.

Asutustes teostatakse Maanteeameti audiitori poolt kompleksauditeid ja põhitähelepanu on senini pööratud asutuse tegevusele tervikuna, kusjuures suuremat tähelepanu raamatupidamisarvestuse ja aruandluse korraldusele on pööratud siis, kui selles osas on auditi käigus üleskerkinud probleeme.

Riigikontrolli auditiaruandes toodud ettepanekud siseauditi osakonna tegevuse korralduse kohta võetakse audiitori ja Maanteeameti poolt täitmiseks.

Peamised ettepanekud Maanteeameti peadirektorile

1. Asutuste omatulude planeerimise põhimõtetele on leitud koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga ning Rahandusministeeriumiga lahendus.
2. Maanteeameti süsteemis on läbiviidud reformimine, mille tulemusena moodustati regionaalsed teedevalitsused (15 maakondliku teedevalitsuse asemel 6 regionaalset asutust). Selle käigus toimus ka raamatupidamiste ühitamine, kus 2-3 maakonna teedevalitsuse raamatupidamised koondati üheks regionaalse teedevalitsuse raamatupidamiseks.

Regionaalsete teedevalitsuste, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Maanteeameti raamatupidamised on piisavalt mahukad ja eripärased (teedevalitsused omavad tootmislikku üksust, Maanteeamet on Euroopa Liidu abirahade rakendusüksus, Põhja RMA on telljafunktsioonidega asutus) ja paiknevad üle vabariigi, mistõttu nende ühtekoondamine praeguses organisatsiooni arenguetapis pole otstarbekas.

3. Maanteeameti süsteemis on riigivara rendile antud põhiliselt riigihanke korras maanteehoiu hooldetööde lepingute sõlmimisel. Seejuures ei olnud rendile andmine mitte äriiline projekt, vaid otseselt seotud hoolde korraldamisega ja kõik tingimused olid kooskõlastatud ministeeriumiga. Suuremate rendihindade küsimine oleks ka otseselt mõjutanud hoolde pakkumishindu. Hooldeks mittetarvilik vara müüdi hooldetööde erastamise protsessi käigus. Maanteehoiu hooldetööde riigihanke koosseisu kuulusid hooldeleping, teedevalitsuse poolt renditavad hooned ja ruumid ning pakulina müüdiv hooldetehnika. Esimesed lepingute sõlmimised toimusid vahemikus 2001-2003 ja nende riigihangete võitjaks osutusid terve paketi soodsaima pakkumise tegijad. Sealt on pärit ka renditavate hoonete ja ruumide rendihinnad.

Kuna hooldelepingute tähtajad on lõppemas, siis on võimalik uute lepingute sõlmimisel läbivaadata ka rendihinnad.

4. Ettepanek võetakse Maanteeameti poolt täitmisele.

Kontrolliaruanne

Punkt 1.2. Kohalike omavalitsustelt teede ülevõtmise kord vajab läbivaatamist ja vajadusel korrigeerimist, et likvideerida vastuolud maantee raamatupidamises arvele võtmise ja riigimaanteede nimekirja lisamise osas. Korra täpsustamiseks ja protsesside reguleerimiseks on moodustatud töörühm.

Punkt 1.3. Vead lõpetamata ehituse kulude kajastamisel raamatupidamises tegevuskuludena on osaliselt tingitud eelarve koostamisel mõningate põhivara iseloomuga kulude lülitamisest tegevuskulude koosseisu.

Edasiselt eelarvete koostamisel jälgitakse, et ehitusliku iseloomuga tööd kavandatakse ainult investeeringutesse.

Punkt 1.4. Alates 2006.aastast Maanteeameti süsteemis rakendatud ühtne raamatupidamise sise-eeskiri ja kontoplaan loovad eeldused ühtsete reeglite järgimisele tulude kajastamisel kõikides süsteemi asutustes.

Punkt 1.5. Vastavalt Põhja Regionaalse Maanteeameti infole on käibemaksu arvestuses esinenud vead kõrvaldatud.

Punkt 1.6. Erisoodustuste arvestamisel esinenud puudused on kõrvaldatud ja erisoodustuse tuluja sotsiaalmaks tasutud.

Punkt 1.7. Raamatupidamise sise-eeskirjas toodud krediitkaartide kasutamise korda auditi käigus täiendati ja konkretiseeriti Maanteeameti peadirektori käskkirjaga. Auditile järgneval perioodil on Maanteeameti järgitud nõuet, et koos krediitkaardi maksekviitungiga esitatakse kulude majandusliku sisu selgitamiseks vastav kuludokument.

Asutustes läbiviidavate auditite käigus kontrollitakse edasiselt konkreetsemalt krediitkaartide kasutamise korda ja sellest kinnipidamist.

Punkt 1.9.

1. Teenistujatele 2006.aastaks täiendavate teenistusülesannete ja nõutavast tulemuslikuma tööst lisatasude määramisel vaadati läbi, täpsustati ning korrigeeriti nende sõnastust lähtuvalt 2006.aastal teenistujate ees seisvatest täiendavatest ülesannetest.
2. Maanteeameti ametiautodele ja mobiiltelefonidele kehtestatud kululimiite korrigeeriti 2005.aastal lähtuvalt töövajadusest.

2005.a. kasvasid pidevalt autokütuse hinnad, mida ei olnud kululimiitide kehtestamisel võimalik ettenäha. Seoses autokütuse hinna kasvuga esitati 19.08.2005.a. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile taotlus 2005.a. majandamiskulude (autode ülalpidamiskulude) suurendamiseks, mis objektiivseid põhjuseid arvestades ka rahuldati. Seoses sellega suurendati ka Maanteeameti peadirektori käskkirjaga kehtestatud ametiautode kululimiite.

Kululimiidid maanteeametites ja teedevalitsustes kehtestatakse lähtudes ametikoha vajadusest ja töö iseloomust.

Punkt 2.3. Põhja Regionaalses Maanteeametis on direktori käskkirjaga kinnitatud juhtkonna kohustuste jaotus, millega välistatakse et edasiselt lepinguid või muid rahalisi dokumente allkirjastaksid selleks õigust mitteomavad isikud.

Punkt 2.4. Riigihangete korralduse kohta tehtud ettepanekud võetakse täitmisele ja täiendavaid selgitused riigihangete osas on esitatud lk 2 p.3 juures.

Punkt 3.

Ettepanekud võetakse Maanteeameti poolt täitmisele.

Täname Riigikontrolli ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi auditirühma liikmeid tegusa koostöö eest Maanteeameti ja tema allasutuste töö auditeerimisel ning asutuste tegevuses esinevatele vajakajäämistele tähelepanu juhtimisel.

Lugupidamisega

Riho Sõrmus

Peadirektor

PÕHJA REGIONAALNE MAANTEEMET

Riigikontroll	Teie	03.2006	nr OSIV-2-7.1/06
Narva mnt 11a			
15013 TALLINN	Meie	04.2006	nr 4-23/321

Seisukohad Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõule

Esitame Põhja Regionaalse Maanteeameti seisukohad kontrolliaruande eelnõu “Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuse raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus” kohta.

Auditeerimise käigus oleme audiitoritele andnud põhjalikke selgitusi, põhjendanud oma seisukohtasid ja esitanud täiendavaid dokumente. Kuna auditeerimise periood oli küllalt pikk, siis enamusi avastatud puudusi on kõrvaldatud: vead käibemaksu arvestuses, vead põhivara riigivara registrisse kandmisel, ühtlustatud ja täpsustatud on sarnaste kulutuste erinev kajastamine – arvestatud on audiitori ettepanekuid, vead kulutuste erisoodustustena käitlemisel, vead puhkusetasude arvestamisel.

Riigile vara omandamise ja sellega riigile kaasnevate kohustuste võtmisel järgime edaspidi kehtivaid seadusi st maanteede üleandmise-vastuvõtmise arvelevõtmise või mahakandmise tähtaeg ei saa olla varasem ministri vastavasisulisest otsusest.

Kontroll arvete ja viiviste tasumise üle – riigi raamatupidamise üldeeskiri §37 lg 1 “Nõuete hindamine” ütleb, et vähemalt iga kvartali lõpus hinnatakse nõuete laekumise tõenäosust. Tegelikult oleme jälginud nõudeid tiheda intervalliga ja 2005. a. saatnud 75 meeldetuletuskirja. Probleeme on 4 kliendiga summas 12 806.30 krooni, mis moodustab nõuete kogusummas 0,2%.

Nendest kolm võlga summas 11568.20 krooni on antud kohtutäiturile võlgade sissenõudmiseks, üks nõue summas 11800.- krooni on kantud lootusetu võla kontole kuna ettevõtte on pankrotistunud. Oleme seisukohal, et kontroll klientide üle on olnud piisav, sest laekumata arvete maksumus ei moodusta olulist osa nõuete kogusummast.

Riigivara ja ruumide ebasoodsatel tingimustel kasutada andmine: riigivara (hooned, ruumid) anti kasutusse riigihanke korras koos maanteehoolde erastamisega. Aastatel 2001-2003 läbi viidud maanteehoolde riigihanke koosseisus tuli pakkujail osutada edukaks hooldelepingu hinna, teedevalitsuste poolt neile renditavate hoonete ja ruumide rendihinna ja pakettina müüdava hooldetehnika ostuhinna osas. Sealt on tulnud renditavate hoonete ja ruumide hinnad. Kuna hooldelepingute tähtajad on lõpukorral (lepingu pikkus 5a.) on võimalik rendilepingud lõpetada või üürihinnad korrigeerida. Kuusalu kontori, kaarhalli, garaaz-töökoja ja majandushoone kui riigile mittevajaliku vara osas on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi loa alusel algatatud vara võõrandamine.

Rendisuhe Teede REV-2 AS Pärnu mnt 463a ruumide osas korrastatakse 2006. a. lõpul, kui rentnik enamiku ruumidest vabastab.

Põhja Regionaalse Maanteeameti direktori 02.01.2006 käskkirjaga nr 2 on sätestatud juhtkonna kohustuste jaotus, mis välistab, et lepinguid või muid rahalisi dokumente allkirjastaksid selleks õigust mitteomavad isikud.

P.S. Samuti palume arvestada meie eelnevate selgitustega.

Lugupidamisega

Enn Raadik

Direktori kt

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie: 20.03.2006 OSIV-2-7./06/402

Meie: 19.04.2006 nr 6.2-17/385

Seisukohad kontrollaruande eelnõule

Esitame Viru Teedevalitsuse seletused ja seisukohad Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõus “ Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuse raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus” toodu kohta. Selgitused on toodud kontrolliaruande peatükkide järgi.

1.2 Põhivara arvestus

Vara andmete erinevused riigivararegistris ja asutuses.

Viru Teedevalitsus esitas riigivara registrile taotluse ekskavaator EO 4124 A, reg nr 33003570, väljalaske aasta 1988, maksumus 84 000 krooni, mahakandmiseks (alus: Teede- ja Sideministri 03.04.2001 kk nr 16). Riigivara registris oli samal ajal arvel sama nimetusega ekskavaator EO 4124 A, reg nr 33003569, maksumusega 55 170 krooni, mis eelpool nimetatud taotluse alusel Riigivara registri poolt ekslikult maha kanti. Kuna Riigivara register ei olnud sel ajal veebipõhiselt avalikult kasutatav ja registri poolt saadud registrist väljaarvamise teatisel ei olnud näidatud mahakantava masina maksumust ja väljalaske aastat, siis jäi eelpool nimetatud eksitus teedevalitsuse poolt märkamata. Käesolevaks ajaks on ekskavaator EO 4124 reg nr 33003569, maksumusega 55 170 krooni teedevalitsuse bilansist maha kantud Majandus- ja Kommunikatsiooniministri 27.12.2005 kk nr 512 alusel. Riigivara registrisse on esitatud taotlused vajalike muudatuste tegemiseks.

Teehöövel DZ 143, reg nr 33003420 oli ekslikult Riigivara registris registreeritud maksumusega 220 500 krooni. Teedevalitsuse bilansis oli teehöövli maksumus 53 980 krooni.

Kuna Riigivara register ei olnud veebipõhiselt avalikult kasutatav ning registri poolt väljastatud teatisel puudus registreeritud teehöövli maksumus, siis ei olnud antud eksitus teedevalitsuses märgatav. Käesolevaks ajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministri 13.09.2005 kk nr 352 alusel teehöövel DZ 143 maha kantud (alus: Teede- ja Sideministri 03.04.2001 kk nr 16). Riigivara registrisse on esitatud taotlus vajalike muudatuste tegemiseks.

Karjäärid kui rajatised on Riigivara registrist kustutatud.

Vead vara ja sihtfinantseerimise arvestamisel

Viru Teedevalitsuses arvestati 2005 aastani teedelt ja rajatistelt amortisatsiooni arvestuslikult kord kvartalis, mida IV kvartalis korrigeeriti tegelikult arvestatud kulumist lähtudes ja seda järgnevatel põhjustel:

Muudatused teede ja rajatiste osas toimuvad üldjuhul aasta viimases kvartalis, kui võetakse arvele Maanteeameti poolt üleantud teede renoveerimise objektid ja lõpetatakse enda teostatud renoveerimistööd (teede remondid lõpevad üldjuhul aasta viimases kvartalis).

Seisuga 01.01.2005 toimus teede ümberhindlus ning seoses sellega ka teedefondi arvestuspõhimõtete ümbervaatamine. Teede ümberhindlus lõpetati 30.12.2005.

2006 aastast jätkatakse teede ja teerajatiste amortisatsiooni arvestust kord kvartalis arvestuslikult, korrigeerides seda IV kvartalis tegelikult arvestatud kulumist lähtudes. Alus: "Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja teedevalitsuste raamatupidamise siseeeskiri" kinnitatud Maanteeameti peadirektori 31.01.2006 kk nr 32, kus selline alternatiiv on lubatud kooskõlastatult Rahandusministeeriumiga.

1.3 Lõpetamata ehituse kulude kirjendamine tegevuskuludena

Edasiselt korrigeeritakse raamatupidamises lõpetamata ehituse kulude arvestust.

1.6 Vead kulutuste erisoodustustena kajastamisel

Asutuse poolt töötajatele spordisaali ja ujula kasutamise poolest ulatuses tasumist ei kajastatud erisoodustusena. Meie töötajad läbisid 2004. aastal tervisekontrolli töötervishoiuarst Sirje Pajo juures, kes andis kirjaliku soovitusel töötajate tervise hoidmiseks. Välja oli toodud, et suuremal osal töötajatest esines sundasendist, vibratsioonist ja füüsilisest koormusest ning kontoritöötajatel arvutiga töötamisest perifeerse närvisüsteemi haigusi ja vaevusi. Arst soovitas ujumist, vesivõimlemist ja eri lihasgruppide treeningut.

Kuna asutuses on tegemata riskianalüüs, mis vabastaks erisoodustuse maksust, siis tasusime need tagasiulatuvalt.

Täname Riigikontrolli ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi auditirühma liikmeid koostöö eest ja asutuse tegevuses esinevatele vajakajäämistele tähelepanu juhtimises.

Lugupidamisega

Eugen Õis
Juhataja